

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art. 372 din Legea nr. 286/2009 – „Codul Penal”, inițiată de doamna deputat Independent Marilena-Emilia Meiroșu împreună cu un grup de parlamentari USR, ALDE, PSD, Minorități naționale, Independenți (Bp.634/2018).*

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea art. 372 din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul incriminării faptei de „a deține” obiecte periculoase, fără drept, în locuri publice.

Potrivit *Expunerii de emotive*, „În ultima perioada România se confruntă cu numeroase incidente, soldate cu victime, inclusiv pierderea de vieți omenești, generate de către persoane purtătoare de arme albe, imposibil de identificat de către organele abilitate asupra deținatorilor”.

II. Observații

1. În prezent, art. 372 din *Legea nr. 286/2009*, prevede:

„Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase

(1) Fapta de a purta fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri special amenajate și autorizate pentru distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun:

a) cuțitul, pumnalul, boxul sau alte asemenea obiecte fabricate sau confecționate anume pentru tăiere, înțepare sau lovire;

b) arme neletale care nu sunt supuse autorizării ori dispozitive pentru șocuri electrice;

c) substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Folosirea, fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri de distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun a obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Portul, fără drept, al obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public ori în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă”.

Infracțiunea de la art. 372 din *Legea nr. 286/2009* este prevăzută într-o variantă tip [alin.(1)] și două variante agravante [alin. (2) și (3)].

În ceea ce privește varianta tip a infracțiunii prevăzută la art. 372 alin. (1) din *Legea nr.286/2009*:

- se introduce ca element material al laturii obiective a infracțiunii o nouă acțiune ce va constitui *verbum regens*, și anume fapta „*de a deține*” fără drept obiectele enumerate.

- cerința esențială ca fapta să aibă loc „*la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri special amenajate și autorizate pentru distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun*” este eliminată și înlocuită cu sintagma „*locuri publice*”;

- se elimină obiectul material de la lit. c) „*substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant*”.

2. În ceea ce privește introducerea elementului material sub forma „*deținerii*” de obiecte periculoase, în forma propusă, va deveni infracțiune și simpla deținere într-un loc public a unuia dintre obiectele enumerate,

deși aceasta nu prezintă în toate cazurile pericolul social al unei infracțiuni.

„A deține” înseamnă mai puțin decât „a purta”; „a purta” înseamnă „a avea un lucru asupra ta pentru a-l folosi la nevoie”.

Practic, conform inițiativei legislative, va fi considerată infracțiune, de exemplu, simpla faptă de a deține într-un loc public (într-un mijloc de transport în comun ori într-o galerie comercială) a unui cuțit achiziționat de la magazin pentru a fi folosit în gospodărie. Or, intervenția legii penale se justifică numai atunci când o faptă prezintă un anumit grad de pericolozitate, în caz contrar putându-se apela la alte mijloace legale de reprimare a comportamentului ilicit, cum ar fi ilicitul contravențional.

Acest aspect a fost statuat și de Curtea Constituțională în *Decizia nr. 405/2016*¹, în care s-a reținut că „în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul "ultima ratio". Referitor la principiul "ultima ratio" în materie penală, Curtea observă că acesta provine din limba latină, sintagma "ultima" provine din latinul "ultimus" însemnând "ultimul", iar "ratio" în limba latină are semnificația de "procedeu", "metodă", "plan". Astfel, ultima ratio are semnificația comună de procedeu sau metodă ultimă sau finală folosită pentru a atinge scopul urmărit. Curtea apreciază că, în materie penală, acest principiu nu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală trebuie privită ca ultimă măsură aplicată din perspectivă cronologică, ci trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ, etc. fiind improprii în realizarea acestui deziderat”.

Totodată, conform art. 23 alin.(2) din *Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, dreptul de deținere a armei se poate acorda numai pentru armele de vânătoare, de tir, de colecție sau de autoapărare și conferă titularului posibilitatea de a păstra arma la domiciliul sau reședința înscrisă în documentul de identitate, în condițiile prevăzute în normele metodologice de aplicare a legii.

Prin urmare, „deținerea” în sensul legii speciale este legată de păstrarea unei arme la o locație (domiciliu/reședință), iar nu de purtarea

---

¹ referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 13² din *Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție*;

armei asupra persoanei, fiind incompatibilă cu cerința ca fapta de deținere să se desfășoare într-un loc public.

3. Menționăm că prin introducerea sintagmei „*în locuri publice*” se extinde în mod nejustificat domeniul infracțiunii.

Astfel, forma actuală impune pentru existența infracțiunii ca aceasta să fie săvârșită în anumite împrejurări/locuri precis determinate, care, deși pot fi calificate drept „*locuri publice*” nu acoperă toate situațiile de la art². 184 lit. a) - d) din *Legea nr. 286/2009*. În forma propusă, fapta de a purta/deține unul dintre obiectele enumerate va constitui infracțiune ori de câte ori elementul material este săvârșit „*în locuri publice*”.

Semnalăm lipsa de claritate a intenției de reglementare, respectiv dacă prin „*locuri publice*” se au în vedere situațiile enumerate în art. 184 din *Legea nr. 286/2009*, iar în caz afirmativ, este necesar, pentru a se asigura unitatea terminologică, ca referirea să fie la „*săvârșirea în public*” („*fapta de a purta în public*”).

Legiuitorul a circumstanțiat locul sau locurile în care fapta trebuie săvârșită pentru a fi infracțiune, având în vedere acele locuri-adunări publice, manifestări culturale sportive, locuri special amenajate și autorizate pentru distracție și agrement, mijloace de transport în comun - care, prin natura lor sau datorită anumitor împrejurări concrete, prezintă un risc ridicat pentru punerea în primejdie a vieții sau integrității corporale a persoanelor ori pentru tulburarea ordinii și liniștii publice. Numai o pericolozitate crescută a faptei poate atrage incidența legii penale, în caz contrar putându-se apela la alte mijloace legale de reprimare a comportamentului ilicit, cum ar fi ilicitul contravențional.

Conform art. 184 lit. a) din *Legea nr. 286/2009*, fapta este considerată a fi săvârșită în public, atunci când este comisă într-un loc care prin natura sau destinația lui este întotdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană. S-ar putea imagina, astfel, ipoteza în care fapta de purtare fără drept de obiecte periculoase să fie considerată ca săvârșită, deși nu este prezentă nicio persoană în locul public, caz în care pericolul rezultat nu justifică reprimarea prin mijloace de drept penal.

---

² *Faptă săvârșită în public*

Fapta se consideră săvârșită în public atunci când a fost comisă:

a) într-un loc care prin natura sau destinația lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană;
b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de față două sau mai multe persoane;
c) într-un loc neaccesibil publicului, însă cu intenția ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane;
d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepția reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante.

Extinderea nejustificată a infracțiunii prevăzute la art. 372 așa cum propun inițiatorii, are drept efect incriminarea și considerarea ca infractori a tuturor persoanelor care dețin la un moment dat un cuțit, ceea ce conduce, practic, la o interdicție reglementată indirect de deținere de astfel de obiecte în alte locuri decât în domiciliu/reședință ori în alte locuri private, desigur și în acest caz numai dacă fapta de deținere nu este săvârșită „*cu intenția ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane*”, caz în care fapta va fi infracțiune.

În mod real, prin extinderea propusă, orice persoană care achiziționează, transportă sau, cu alte cuvinte, deține un cuțit, săvârșește infracțiunea de port sau folosire fără drept de obiecte periculoase. În mod identic, orice persoană care săvârșește operațiunile menționate în legătură cu bunuri enumerate în textul art. 372 (pumnale, arme neletale etc.), bunuri a căror deținere este, de altfel, legală, săvârșește infracțiunea de port sau folosire fără drept de obiecte periculoase.

Subliniem faptul că obiectele enumerate în textul art. 372 din *Legea nr. 286/2009* nu prezintă interdicții în ceea ce privește achiziționarea acestora, achiziția și deținerea realizându-se în mod legal, sensul incriminării actuale a art. 372 din *Legea nr. 286/2009*, denaturat prin inițiativa legislativă, fiind acela de a sancționa persoanele care poartă aceste obiecte în unele locuri strict determinate, cu potențial de a afecta siguranța și integritatea publică.

4. Referitor la eliminarea obiectului material constând în „*substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant*”, menționăm că aceasta echivalează cu o dezincriminare, cel puțin parțială a faptei (în privința acelor substanțe care nu pot fi încadrate în categoria armelor neletale care se supun autorizării), ceea ce este contrar chiar scopului declarat în *Expunerea de motive*, acela de a reprimă tendința de creștere a fenomenului infracțional constând în violența în spațiul public.

De asemenea, *Expunerea de motive* nu conține niciun argument pentru susținerea dezincriminării în ce privește substanțele iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant.

Precizăm că nu se poate susține că substanțele iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant ar putea cădea sub incidența art. 342 alin.(2) din *Legea nr. 286/2009*³ (*Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor*),

---

³ Deținerea sau portul, fără drept de arme neletale din categoria celor supuse autorizării se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

întrucât categoria substanțelor iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant este mai largă decât aceea a noțiunii de armă. În literatura de specialitate s-a afirmat că astfel de substanțe pot fi dispersate chiar și fără un dispozitiv de împrăștiere și fără a fi catalogate ca muniție aferentă unei arme.

Prin urmare, pentru substanțele iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant care nu pot fi încadrate în categoria armelor neletale care se supun autorizării⁴, propunerea legislativă operează o dezincriminare, pe care o apreciem ca fiind nejustificată atât timp cât obiectele enumerate la alin. (1) lit. a) - c) al art. 372 din *Legea nr. 286/2009* sunt echivalente sub aspectul pericolului pe care îl poate prezenta purtarea lor.

5. În ceea ce privește varianta agravată a infracțiunii prevăzută la art. 372 alin. (2) din *Legea nr. 286/2009*, se introduce ca cerință esențială ca fapta să fie comisă în „*locuri publice*” și se înlocuiește termenul „*adunări publice*” cu termenul „*manifestări publice*”.

Față de aria mai largă de cuprindere a sintagmei „*locuri publice*” nu se justifică reluarea, în cadrul enumerării a celorlalte cerințe esențiale: manifestări publice, manifestări cultural-sportive, locuri de distracție ori agrement, mijloace de transport în comun, acestea fiind la rândul lor, locuri publice.

Totodată, în ceea ce privește noțiunea de „*locuri publice*”, sunt valabile considerațiile făcute cu privire la modificările propuse în privința art. 372 alin. (1) din *Legea nr. 286/2009*.

De asemenea, menționăm că potrivit art. 1 alin. (2) din *Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată*⁵, adunările publice includ manifestațiile.

Semnalăm, totodată, o necorelare cu reglementarea de la art. 372 din *Legea nr. 286/2009*. Astfel, în alin. (2) al art. 372 din inițiativa legislativă se vorbește în continuare de „*substanțe prevăzute la alin. (1)*”, deși, conform **art. I** din inițiativa legislativă, substanțele iritant lacrimogene sau cu efect paralizant au fost eliminate din cuprinsul alin. (1) al art. 372. Așadar, trimiterea este eronată și generatoare de confuzii.

---

⁴ *Armele scurte (pistol sau revolver) confecționate special pentru a produce zgomot sau pentru a împrăști gaze nocive, iritante sau de neutralizare, precum și muniția corespunzătoare.*

⁵ *Adunările publice - mitinguri, demonstrații, manifestații, competiții sportive, procesiuni și altele asemenea -, ce urmează să se desfășoare în piețe, pe căile publice ori în alte locuri în aer liber, se pot organiza numai după declararea prealabilă prevăzută de prezenta lege.*

6. În ceea ce privește varianta agravată a infracțiunii prevăzută la art. 372 alin. (3) din inițiativa legislativă, menționăm faptul că se introduce sintagma „conform art. 176” după enumerarea cerinței esențiale privind locul săvârșirii faptei.

Precizăm că era necesară clarificarea intenției de reglementare în ceea ce privește trimiterea la art. 176, aceasta fiind generatoare de confuzii.

Astfel, potrivit art. 176 din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal*, „Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică”.

Trimiterea la art. 176 poate fi înțeleasă în sensul că fapta de la alin. (3) va constitui infracțiune și atunci când este săvârșită în sediul unei persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică, ceea ce ar trebui justificat din perspectiva pericolului social al unei asemenea fapte, respectiv că fapta săvârșită în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral constituie infracțiune în varianta agravată de la alin. (3), dacă și numai dacă spațiul respectiv aparține uneia dintre instituțiile referite de art. 176.

Semnalăm o necorelare cu reglementarea de la art. 372 alin. (1) din Codul penal. Astfel, în alin. (3) al art. 372 din inițiativa legislativă se vorbește în continuare de „substanțe prevăzute la alin. (1)”, deși, conform art. I din inițiativa legislativă, substanțele iritant lacrimogene sau cu efect paralizant au fost eliminate din cuprinsul alin. (1) al art. 372. Așadar, trimiterea este eronată și generatoare de confuzii.

7. Menționăm că se introduce un nou alineat, **alin. (4)** în cadrul **art. 372** din Codul penal, care reglementează confiscarea specială, conform art. 112 din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal*⁶, a bunurilor ce

---

⁶ Confiscarea specială

(1) Sunt supuse confiscării speciale:

a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;

b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;

c) bunurile folosite, imediat după săvârșirea faptei, pentru a asigura scăparea făptuitorului sau păstrarea folosului ori a produsului obținut, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;

d) bunurile care au fost date pentru a determina săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală sau pentru a răsplăti pe făptuitor;

e) bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;

f) bunurile a căror deținere este interzisă de legea penală.

(2) În cazul prevăzut în alin. (1) lit. b) și lit. c), dacă valoarea bunurilor supuse confiscării este vădit disproporționată față de natura și gravitatea faptei, se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ținând seama de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta. Dacă bunurile au fost produse, modificate sau adaptate în scopul săvârșirii faptei prevăzute de legea penală, se dispune confiscarea lor în întregime.

(3) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. b) și lit. c), dacă bunurile nu pot fi confiscate, întrucât nu aparțin infractorului, iar persoana căreia îi aparțin nu a cunoscut scopul folosirii lor, se va confisca echivalentul în bani al acestora, cu aplicarea dispozițiilor alin. (2).

(4) Dispozițiile alin. (1) lit. b) nu se aplică în cazul faptelor săvârșite prin presă.

constituie elementul material al infracțiunii.

Sub acest aspect nu se impune reglementarea confiscării speciale în cadrul incriminării infracțiunii prevăzute de art. 372 din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal*, întrucât confiscarea specială are consacrat un articol distinct în cadrul părții generale a *Codului Penal*, respectiv art. 112 Cod penal.

Dispoziția nou introdusă nu este necesară în condițiile în care, prin ipoteză, obiectele enumerate sunt purtate/deținute fără drept, „purtarea” presupune „deținere”, iar potrivit art. 112 alin. (1) lit. f) din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal* „sunt supuse confiscării speciale: (...) f). bunurile a căror deținere este interzisă de legea penală ”.

Reluarea în cadrul art. 372 din *Legea nr. 286/2009 - Codul penal* a măsurii confiscării contravine și dispozițiilor art. 16 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*⁷, și este generatoare de confuzii, în condițiile în care se poate concluziona că în cazul altor infracțiuni care nu cuprind un astfel de text nu operează măsura confiscării speciale, aspect, în mod evident, eronat.

8. În ceea ce privește denumirea marginală a articolului, conform inițiativei legislative „*Portul, deținerea fără drept de obiecte periculoase*”, considerăm că s-a strecurat o eroare materială, întrucât în denumirea marginală nu se mai face referire și la folosire, cu toate că aceasta este un element material al laturii obiective a infracțiunii.

9. Referitor la art. II din inițiativa legislativă, precizăm următoarele:

În principal, potrivit art. 70 alin.(1) din *Legea nr. 24/2000*⁸, se republică în Monitorul Oficial actul normativ modificat sau completat în mod substanțial. Prin urmare, pentru a fi incidentă republicarea trebuie ca propunerea să vizeze o modificare substanțială a Codului penal, iar nu numai a unui articol.

---

(5) Dacă bunurile supuse confiscării potrivit alin. (1) lit. b)-e) nu se găsesc, în locul lor se confiscă bani și bunuri până la concurența valorii acestora.

(6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea, cu excepția bunurilor prevăzute în alin. (1) lit. b) și lit. c).

⁷ În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.

⁸ Actul normativ modificat sau completat în mod substanțial se republică având la bază dispoziția cuprinsă în actul de modificare, respectiv de completare.

În subsidiar, precizăm că terminologia corectă vizează republicarea Codului penal, și nu publicarea acestuia, Codul penal fiind publicat în anul 2009.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative în forma prezentată.**

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului